

Prima instanță: Judecătoria Centru mun. Chișinău
Judecător: L. Vasilevici
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N. Cernat, A. Pahopol, L. Bulgac

Dosarul nr. 2rac-529/15

DECIZIE

03 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Iulia Sîrcu
Tamara Chișca-Doneva, Galina Stratulat,
Dumitru Mardari, Ion Druță

examinînd recursul declarat de către Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Vamal al RM împotriva Asociației Internaționale a Transportatorilor Auto din Moldova privind încasarea obligației vamale,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2015, prin care a fost menținută hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 28 mai 2014, prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a t ă :

La 12 februarie 2014, Serviciul Vamal s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Asociației Internaționale a Transportatorilor Auto din Moldova, solicitînd obligarea pîrîtului la plata obligației vamale de 1 947 751,36 lei, precum și a penalităților ulterioare prevăzute de art. 228 Cod Fiscal.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la data de: 24.03.2010-29.03.2010; 05.07.2010-03.08.2010, 21.01.2011, 18.03.2011 și 18.03.2011, SRL „Artemisdat” a inițiat la postul vamal: Subzona „Sud-Est”, Giurgiulești-Galați și Leușeni-Albița, procedura de tranzit internațional în baza carnetelor TIR nr: XB62735456; XK62736356; XN64006831; XB64010530; XQ65756741; XT66011168; XT66017033, eliberate de Asociația Internațională a Transportatorilor Auto (AITA).

La 02 martie 2012 și 23 iulie 2012, ca urmare a depistării faptului de nescoatere a mărfurilor în cauză din Republica Moldova și, de nerespectare a procedurii de tranzit internațional sub acoperirea carnetelor T.I.R susmenționate, în temeiul art. 11 alin. 1) al Convenției vamale relativă din 14 noiembrie 1975 la transportul internațional al mărfurilor sub acoperirea carnetelor T.I.R., Serviciul Vamal a avizat în scris AITA despre neregulile depistate.

La 04 iunie 2012, Serviciul Vamal a emis Deciziile de regularizare nr. 34, 35,

36, 37 și 38, obligînd SRL „Artemisdat” la plata drepturilor de import și penalităților în sumă de 1 691 118,94 lei. Aceste decizii de regularizare au fost contestate în instanța de judecată, iar la data de 24 iulie 2013 Curtea Supremă de Justiție, dosar nr. 3ra-1221/13, a confirmat legalitatea Deciziilor de regularizare nr. 34, 35, 36, 37 și 38 din 04 iunie 2012. Astfel, instanța în mod irevocabil a stabilit nerespectarea procedurii de tranzit internațional sub acoperirea cametelor TIR nr.:XB62735456; XK62736356; XN64006831; XB64010530; XQ65756741; XT66011168 și XT66017033, fapt ce, conform prevederilor art. 123 Cod procedură civilă, exclude necesitatea dovedirii suplimentare.

Debitorul SRL „Artemisdat” nu a achitat obligația vamală respectivă.

Întru asigurarea perceperii obligației vamale de la debitor, Serviciul Vamal a emis dispoziții de suspendare a conturilor bancare cu solicitarea concomitentă băncilor de a furniza informații privind disponibilul din conturile bancare ale acestuia. În răspunsul băncile au comunicat despre insuficiența mijloacelor financiare pentru achitarea obligației vamale.

În temeiul art. 8 alin. (1) al Convenției vamale relativă din 14 noiembrie 1975 la transportul internațional al mărfurilor sub acoperirea carnetelor T.I.R., care stabilește obligația Asociației garante, de achitare a tuturor drepturilor de import precum și penalităților aferente încărcăturii obiect al carnetului TIR, împreună și solidar cu transportatorul precum și ale prevederilor art. 533 și art. 546 Cod civil, care prevăd dreptul creditorului de a cere executarea obligației de la oricare dintre debitorii solidari, Serviciul Vamal a solicitat plata obligației vamale susmenționate de la asociația garantă.

Menționează reclamantul că, conform prevederilor Hotărîrii Guvernului nr. 501 din 30 mai 1997 cu privire la măsurile de realizare a prevederilor Convenției vamale privind transportul internațional de mărfuri cu aplicarea carnetelor TIR (Convenția TIR 1975), Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova este desemnată în calitate de asociație garant a Republicii Moldova în cadrul Convenției vamale privind transportul internațional de mărfuri cu aplicarea carnetelor TIR (Convenția TIR 1975).

Mai indică reclamantul Serviciul Vamal, că la 14 septembrie 2012 și 24 aprilie 2014 a solicitat pîrîtului plata sumelor garantate însă la data de 24 septembrie 2012 Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova a respins cererea Serviciului Vamal cu privire la plată a obligației vamale iar la cererea din 24 aprilie 2014 nu a dat nici un răspuns. Fapt, din care rezultă refuzul pîrîtului de a-și onora în mod benevol obligațiile.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 28 mai 2014, acțiunea a fost admisă; s-a încasat de la Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova în beneficiul Serviciului Vamal al RM 1 947 751,36 lei – plata obligațiilor vamale și penalitatea. S-a încasat de la Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova 50 000 lei taxa de stat în beneficiul statului.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2015, a fost respins apelul declarat de Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova și a fost menținută hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 28 mai 2014.

Nefiind de acord cu decizia menționată, la 23 februarie 2015, în termenul prevăzut de lege, Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova a

declarat recurs, ulterior completându-l la 17 aprilie 2015, 27 mai 2015 și 02 iunie 2015. A solicitat recurentul admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii înaintate de Serviciul Vamal sau de restituire spre rejudecare.

În motivarea recursului, recurentul a indicat că atât decizia instanței de apel cât și hotărîrea instanța de fond au fost adoptate cu încălcarea esențială a normelor de drept material și procedural, precum și cu aprecierea arbitrară a probelor.

Consideră recurentul că instanța de apel a examinat cauza în absența reprezentantului Asociației Internaționale a Transportatorilor Auto din Moldova

Menționează recurentul că, Serviciul Vamal nu a avut nici în drept de a pretinde de la Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova plățile pretinse, or Serviciul Vamal nu a avizat Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova în modul prevăzut de convenție. Mai indică recurentul că Serviciul Vamal a înaintat pretențiile cu privire la plata obligației vamale în afara termenului prevăzut de convenție.

Totodată, invocă recurentul că instanța de apel a apreciat arbitrar decizia Curții Supreme de Justiție din 24 iulie 2013.

La 23 aprilie 2015, 26 mai 2015 și 28 mai 2015, Serviciul Vamal a prezentat referințe pe marginea recursului declarat, solicitînd respingerea acestuia.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) CPC, prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 30 aprilie 2015, recursul a fost declarat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC prezentul recurs se examinează fără prezența părților.

Examinînd argumentele invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat, care urmează a fi respins, din următoarele considerente:

Conform art. 442 alin. (1) CPC *„Judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.”*

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, *„instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs”.*

Referitor la argumentul recurentului precum că instanța de apel a examinat cauza în absența reprezentantului Asociației Internaționale a Transportatorilor Auto din Moldova, Colegiul menționează următoarele:

Conform art. 102 alin. (4¹) CPC, *„Participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară”.*

Avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d. 79) confirmă că Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova a recepționat încheierea Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2014 prin care nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova pentru prezentarea apelului motivat și a dovezii de achitare a taxei de stat pentru depunerea cererii de apel și s-a fixat ședința de judecată pentru data de 23

decembrie 2014.

De asemenea, Colegiul constată că prin prezentarea cererii de apel motivate și a dovezii de achitare a taxei de stat pentru depunerea cererii de apel la data de 24 noiembrie 2014 (f.d. 70), Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova a cunoscut despre data examinării cauzei în ordine de apel.

Totodată, Colegiul menționează că respingerea demersului cu privire la amânarea examinării cauzei înaintat de către reprezentantul Asociației Internaționale a Transportatorilor Auto din Moldova, nu poate fi calificat drept examinare a cauzei în lipsa apelantului. Mai mult decât atât, temeiurile invocate în susținerea demersului respectiv, pentru a demonstra instanței de apel că acțiunea Serviciului Vamal a fost depusă în afara termenului de prescripție, presupune prezentarea a noi dovezi.

Potrivit art. 372 alin. (1) CPC, *„Părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă au fost în imposibilitatea să o facă la examinarea pricinii în primă instanță”*. Iar potrivit alineatului (1¹) al aceluiași articol, *„Instanța de apel nu are dreptul să administreze probele care au putut fi prezentate de participanții la proces în primă instanță, cu excepția situației stabilite la alin.(1)”*.

Reieșind din sensul normelor legale enunțate, Colegiul constată că în prezentul litigiu, prezentarea noilor probe în cadrul examinării cauzei în ordine de apel este imposibilă, or apelantul nu a demonstrat imposibilitatea prezentării acestora în cadrul examinării pricinii în primă instanță.

Astfel, Colegiul ajunge la concluzia că argumentul recurentului cu privire la examinarea cauzei în lipsa recurentului este neîntemeiat și urmează a fi respins. Colegiul remarcă că potrivit art. 56 alin. (3) CPC, *„Participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă”*.

Referitor la argumentele recurentului precum că Serviciul Vamal nu a avut nici în drept de a pretinde de la Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova plățile pretinse, Colegiul îl consideră neîntemeiat și urmează a fi respins din următoarele considerente:

Din materialele cauzei rezultă că, de către Serviciul Vamal, ca urmare a depistării faptului nescoaterii mărfurilor acoperite de carnetele T.I.R nr: XB62735456; XK62736356; XN64006831; XB64010530; XQ65756741; XT66011168 și XT66017033 de pe teritoriul Republicii Moldova, au fost emise deciziile de regularizare nr. 34, 35, 36, 37 și 38, prin care SRL „Artemisdat” a fost obligat la plata drepturilor de import și a penalităților în sumă de 1 947 751,36 lei.

Conform art. 8 alin. (1) din Convenția vamală relativă la transportul internațional al mărfurilor sub acoperirea carnetelor T.I.R din 14 noiembrie 1975, *„Asociația garantă se va angaja să achite drepturile și taxele de import sau de export exigibile, majorate, dacă este cazul, cu dobînzile de întîrziere care trebuie să fie achitate potrivit legilor și reglementărilor vamale ale țării în care o abatere legată de operațiunea T.I.R. este constatată. Asociația va fi obligată, împreună și solidar cu persoanele care datorează sumele menționate mai sus, să plătească aceste sume”*.

Conform art. 4 alin. (1) din Regulamentul cu privire la modul de aplicare a Convenției vamale relativ la transportul internațional de mărfuri sub acoperirea carnetului TIR (Convenția T.I.R, 1975), aprobat prin hotărârea Guvernului RM nr. 1086 din 25 noiembrie 1997, *„În Republica Moldova la tranzitul și livrarea mărfurilor sub supraveghere vamală cu respectarea procedurii T.I.R, asociație garantă este Asociația de Transport Auto Internațional din Moldova AITA”*.

Conform art. 4 alin. (2) din același Regulament, *„În conformitate cu actul de garanție, Asociația AITA își asumă obligația de a achita taxele și impozitele vamale de intrare și de ieșire exigibile, la fel și orice dobânzi de întârziere care se cuvin în conformitate cu legislația vamală a Republicii Moldova la constatarea abaterilor de la procedura TIR. Răspunderea Asociației AITA se extinde atât asupra transportatorilor din Republica Moldova, cât și asupra celor străini, care transportă mărfuri cu respectarea procedurii T.I.R pe teritoriul Republicii Moldova, indiferent de faptul, care asociație națională garantă a eliberat carnetul T.I.R”*.

Având în vedere normele legale enunțate, Colegiul constată că Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova garantează procedura de tranzit internațional sub acoperirea carnetelor T.I.R, totodată aceasta poartă răspundere solidară alături de persoana (SRL „Artemisdat”) care a comis abateri în procedura de tranzit.

Instanța menționează că specificul răspunderii solidare a debitorilor presupune posibilitatea creditorului de a pretinde executarea obligației de la oricare dintre debitori.

Reieșind din considerentul că, potrivit materialelor cauzei SRL „Artemisdat” nu dispune de mijloace financiare (f.d. 41-43), Colegiul consideră că Serviciul Vamal este îndreptățit să pretindă executarea obligațiilor vamale de către Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova, or asemenea acțiuni nu contravin atât Convenției cât și legislației naționale a Republicii Moldova.

Colegiul apreciază critic argumentele recurentului precum că Serviciul Vamal nu a avizat Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova în modul prevăzut de convenție și a înaintat pretențiile cu privire la plata obligației vamale în afara termenului prevăzut de convenție, or acestea contravin prevederilor Convenției cât și materialelor din dosar.

Conform art. 11 alin. (1) din Convenție, *„În cazul când nu s-a dat descărcarea unui carnet T.I.R. într-o țară sau atunci când s-a dat descărcare cu rezerve unui carnet T.I.R., autoritățile competente nu vor avea dreptul să pretindă de la asociația garantă plata sumelor menționate în paragrafele 1 și 2 ale art. 8 dacă, în termen de un an, socotit de la data luării în evidență a carnetului T.I.R. de către aceste autorități, ele nu au avizat în scris asociația despre nedescărcarea sau despre descărcarea cu rezerve. Această dispoziție va fi aplicabilă, de asemenea, în caz de descărcare obținută în mod abuziv sau fraudulos, dar în acest caz termenul va fi de doi ani”*.

Conform art. 11 alin. (2) din Convenție, *„Cererea de plată a sumelor menționate în paragrafele 1 și 2 ale art. 8 va fi adresată asociației garante cel mai devreme în termen de trei luni, socotit de la data la care această asociație a fost avizată despre nedescărcarea, descărcarea cu rezerve sau descărcarea*

obținută în mod abuziv sau fraudulos și, cel mai târziu în termen de doi ani, socotit de la aceeași dată. Totuși, în ce privește cazurile care sunt deferite justiției în termenul de doi ani indicat mai sus, cererea de plată va fi adresată într-un termen de un an, socotit de la data la care hotărîrea judecătorească a devenit executorie”.

În cererea de apel, Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova a indicat că carnetele T.I.R menționate mai sus, au fost luate la evidență de către autoritățile vamale în perioada 24 martie 2010 – 03 august 2010 (f.d. 72).

Scrisorile nr. 28/05-2416 din 02 martie 2012 și 28/05-8773 din 23 iulie 2012 (f.d. 7-8), confirmă că Serviciul Vamal a înștiințat Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova despre încălcările comise la operațiunile de tranzit acoperite de carnetele T.I.R eliberate de AITA nr: XB62735456; XK62736356; XN64006831; XB64010530; XQ65756741; XT66011168 și XT66017033 și anume: punerea în circulație a mărfurilor pe teritoriul vamal fără achitarea drepturilor de import.

Prin scrisoarea nr. 28/11-8401 din 12 iulie 2012, Serviciul Vamal a informat Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova despre faptul că marfa transportată sub acoperirea carnetelor T.I.R nr: XB62735456; XK62736356; XN64006831 și XB64010530, nu a fost scoasă de pe teritoriul Republicii Moldova. Astfel, prin acțiunile SRL „Artemisdar” a fost prejudiciat bugetul de stat cu 1 352 861,98 lei. Totodată, Serviciul Vamal a solicitat Asociației Internaționale a Transportatorilor Auto din Moldova achitarea sumei de 1 352 861,98 lei.

Prin scrisoarea nr. 05-479 din 24 septembrie 2012, Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova a refuzat în achitarea sumelor menționate.

Astfel, Colegiul constată că avizarea Asociației Internaționale a Transportatorilor Auto din Moldova, a avut loc în interiorul termenelor prevăzute de art. 11 alin. (1) al Convenției.

Totodată, avînd în vedere că procedura de avizare a fost îndeplinită în intervalul de timp 02 martie 2012 - 23 iulie 2012, Colegiul constată că prin înaintarea acțiunii în instanța de judecată la data 12 februarie 2014, reclamantul s-a încadrat în termenul prevăzut la art. 11 alin. (2) din Convenție.

Referitor la argumentul recurentului precum că instanța de apel a apreciat arbitrar probele, Colegiul menționează că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin.(4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC. Din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor, prin urmare acesta urmează a fi respins.

Față de cele ce preced, instanța de recurs conchide că instanțele inferioare la examinarea prezentului litigiu, aplicînd corect normele de drept material și procedural, corect au constatat temeinicia pretențiilor înaintate de Serviciul Vamal al RM. Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit

al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge ca fiind neîntemeiat recursul declarat de Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova și de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Asociația Internațională a Transportatorilor Auto din Moldova.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2015 și hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 28 mai 2014, adoptate în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Vamal al RM împotriva Asociației Internaționale a Transportatorilor Auto din Moldova privind încasarea obligației vamale.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Ion Druță